

Universal Declaration of Human Rights - Talysh

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

İNSONI HƏXON BARƏDƏ UMUMİYƏ BƏYONNOMƏ

Tərcüməkə: Allahverdi BAYRAMI,

Redaktəkə: Ataxan ƏBİLOV

09.12.11

Preambula

Bə insoni avlodon həmməy xasbiə ləyoğətə fikfamon iyan çəvon bərobərbə, yəndiku conibə həxon zinə - ozodəti, ədoləti iyan sulhbeyəti əsosiə şərtbe bə nəzə seədə;

Bə insoni həxon beitonəti iyan nifrət kardeəti bəşəriyyəti bə dəhşətvardə barbarizmi səbəb be, həmçinin bə sıxankarde, etiqadbaste ozodəti malikbiə, tarsiku, ehtijociku ozodbiə dınyo ofəyemonəti çı bəşəriyyəti ən ali piyəybe bə nəzə seədə;

İnsani bə zılmı-istibdodi vəynə bənə oxonə vasitə bə gıyom eşte məcbur nıbe təmin kayro insoni həxon de gənuni hukuməti dasti mıdafiə karde zəruribe bə nəzə seədə;

Xəlğon arədə mehribanə munasibəton oko dastək doy vacibəti bə nəzə seədə;

İbiə Milləton xalqon İbiə Milləton Təşkilati (İMT) Nizomnomədə bə əsosiə insoni həxon, bə insoni şəxsiyyəti ləyoğəti iyan gıyməti, merdon-jenon həxon bərobərəti bovə kay təsdiğ karde, həmçinin həniyəni hevujə ozodəti şəraitədə bə sosialə tərəğgi nailbe iyan bo jimoni şəraiti çokbeyo koməq karde bə qətm doə be bə nəzə seədə;

Uzvbə devləton de İMT həmkoəti şəraitədə bə insoni həxon iyan əsosiə ozodətiyon bəməl vardero koməqəti karde bəştə ehdə peqəteəti bə nəzə seədə;

İn həxon iyan ozodətiyon tam dərk kardeyo həmonə ehdəpeqəteəyon bə vırə rosniye yolə əhəmiyyət kəsb kardeəti bə nəzə seədə;

İMT Penə Məclis

bəyon kardədə İnsani Həxon barədə Umumiyyə Bəyonnomə qələy vəzifə tək, açayən bə vırə rəse qorə bəpe həmmə milləton iyan devləton joğə cəhd bıkən ki, har kəs iyan cəmiyyəti har qılə orqan ın Bəyonnomə iştə dastədə rəhbər qəte əsosedə maarifvonəti ya de tədrisə roy bə in həxon iyan ozodətiyon hurmətkarde iyan əvoni təmin kayro dastək be bızno, milli iyan beynəlxalqə səviyyədə de tərəqqipərvərə tədbiron roy həm İMT uzvbə xəlğon, həməni çəvon yuristiksiyə jiyobiə əraziyonədə jiyə xəlğon arədə həmməyəvo iyan effektiv zinə bibu.

Maddə 1

Həmmə insonon bəştə ləyoğəti iyan həxonro ozod iyan bərobər movardə bedən. Çəvon şuur iyan vicdon hese, əvə ki, deyəndi mınasibətedə bənə bivə rəftor kardəninin.

Maddə 2

Har qılə şəxs iştə irqi, pusti ranqi, cinsi, zıvoni, dini iyan co əğidə, milli ya sosial səvoni, əmlakə, sosialə movqe iyan co vəziyyəti bəşikrə nıbə in Bəyonnomədə elon kardə biə həmmə həxon iyan ozodətiyon malik bənine.

Çımıku ziodə, çı həminə şəxsi mənsubbiə məmləkəti ya ərazi, çı ərazi mısıtəğiləti, ğəyyuməti jiyobe, ıstənidarənibə be ya suverenəti har curə şıklədə məhdud beku başıkrə nibə, siyasiyə, huğuğiyə iyən beynəlxalğə statusiku bə nav omə co-səçinətiyon barde əbini.

Maddə 3

Har şəxsi bo jiye, bo ozodəti iyən şəxsi dastnıjənəti həxiş hese.

Maddə 4

Hiç kəs bənə kolə (nokə) ya şıkrə vəziyyətədə oğəte əbini; ğuldorəti iyən ğulə hıriyemon həmməy formondə ğədəğən kardə bedə.

Maddə 5

Hiç kəs bə əzobi, ya ğəddorə, çəy ləyoğəti bə ji vardə ğeyri-insonə mınəsibəton, bə cəzoon məruz nibənine.

Maddə 6

Har qılə şəxs konco bedə bıbu ıstə həxe subyektəti zıneyəti həxiş heste .

Maddə 7

Həmmə insonon ğanuni vədə bərobərin iyən qanuni tərəfikü bərobər şıklədə ıstəni mıdafiə həxjon hestışone. Həmmə insonon ın Bəyonnomə dəcvoniyə har curə co-vijnıyətıonku, bə jələvonə co-vijnıyətıon har curə cəhdiku bərobər şıklədə mıdafiə həxjon hestışone.

Maddə 8

Har qılə şəxsi Konstitusiyə ya ğanuni bəy doə həxon dəcvoniyə vaxtədə səlohiyətınə milliyə məhkəmon tərəfikü ıstə həxon mıdafiə karde həxiş heste.

Maddə 9

Hiç kəs ıstənbəsə bə həbs, bo qəte ya bə kuçovnə məruz mande əzini.

Maddə 10

Har qılə şəxsi çəy həx iyən vəzlifon təyin kardeyo iyən bəyo handə bıə cinoyətə ittihomon əsosin be mıəyyən kardeyo, bəçəy koy mısıtəğilə, bitərəfə məhkəmədə tam bərobərəti əsasədə, de oşkoəti iyən çı ədoləti həmməy tələbon çəş karde şəraitədə diyə kay həxiş heste.

Maddə 11

1. Cinayət kardeədə ittihombiə har qılə şəxs tovə çəy qıno bəçəy mıdafiəyo həmmə imkonon təminbiə oje məhkəmə ıstintağədə de ğanuniyə ro sıbut be, beqıno hisobbe həxiş heste.

2. Hiç qılə şəxs de milliyə ğanundoəti iyən de beynəlxalğə həxon əsosi bino be vaxt cinoyət hisob nibə hərəkət iyən behərəkəton qorə cinoyətədə ittihom be əzini. Həmçinin bəy cinoyəti kardə vaxtədə tətbiğ bey zınə cəzoku qonə cəzo tətbiğ bey əzini.

Maddə 12

Hiç qılə şəxs bə şəxsiyə, xeyzonə mıdaxilə, kə-bə ənəqiniyəti, bəyəndı məktub nıvişte nunəkiliyəti, bəştə şərafı iyən nufuzi ıstənbəsə ğəsdi məruz be əzini. Har kəsi bə joğə mıdaxilə iyən ğəsdi çı ğanuni tərəfikü mıdafiə bey həxiş

heste.

Maddə 13

1. Har qılə şəxsi har qılə məmləkəti hududədə sərbəst hərəkət karde iyan jimonə vırə səçiniye həxiş heste.
2. Har kəsi iştən olkən daxil be şarti har qılə məmləkət tərək karde iyan bəştə olkə oqarde həxiş heste.

Maddə 14

1. Har qılə şəxsi təqibiku co məmləkətdə boştəno pənohqo nəve, həmçinin çı pənohqoədə istifadə karde həxiş heste.
2. Çı həxədə həğiğətən bə ğeyri-siyasiyə cinayəton ro doədə, ya bə İMT-i məğsədon iyan prinsipəon zidd hərəkətonku bə nav omə təğibon vaxti istifadə karde əbini.

Maddə 15

1. Har qələ şəxsi vətəndoşəti həxiş heste.
2. Hiç kəs iştənbəsə vətəndoşətiku, iyan vətəndoşəti dəqişkarde həxeku məhrum karde əbini.

Maddə 16

1. Bə perəsemonə sini rəsə merdon iyan jenon irqiyə, milliyə, diniyə əloməton qorə hiç qılə məhdudiyyət nıbəy bə nikah daxilbe iyan kəxivəndbe həx hışteşone. Əvon bə nikah daxil beədə, nikahi mıddətədə ya çəy dəcvonə vaxtədə çı eyne həxonku istifadə kardədən.
2. Nikah bə nikahi daxil bıə har dıqlə tərəf ozodə iyan tam rozi beədə dəbastə bedə.
3. Xeyzon çı cəmiyyəti təbiə iyan sərqrupə vahide, çəy çı cəmiyyəti iyan devləti tərəfikü mıdafiəbey həxiş heste.

Maddə 17

1. Har qılə şəxsi həm colinə, həmən de co kəson bə ico mılkiyət xıvəndbey həxiş heste.
2. Hiç kəsi iştənbəsə çı mılkiyəto məhrum karde əbini.

Maddə 18

Har qılə şəxsi fikir, vicdon iyan din ozodəti həxiş heste. Bı həxe iştə dini iyan etiğati dəqiş karde ozodəti, bəştə dini iyan bove kardəyon təhsil, dıvo kay, dini iyan ritualə ayinon icro kay vaxti colinə, ya de cokəson bə ico, oşko ya fərdi şikilədə etiğad kay daxile.

Maddə 19

Har qılə şəxsi əğıdə iyan əy sərbəst ifadə karde ozodətiş heste; bı həxe be manəə bə əğıdə malikbe iyan informasiyon ya ideyaon devləti sərhədiku bə şıkrə nıbə de dilipiye vasitəon nəve, ya bə dast varde, pevılo kay ozodəti daxile.

Maddə 20

1. Har qılə şəxsi bə dinc yığıncağon iyan assosiasiyon ozodəti həxiş heste.
2. Hiç kəsi bə konsə qılə assosiasiya uzvəti məcbur karde əbini.

Maddə 21

1. Har qılə şəxsi devləti idarə kardeədə ya bilavasitə, ya ozodə şikilədə vijniyəbiə numayəndon vasitə iştirak kay həxiş heste.
2. Har qılə şəxsi iştə olkədə devləti idaronədə xıdmət kardeyo bə bərobər imkoni həxiş heste.
3. Xəlği iradə çı iqtidarə hakimiyyəti əsas bənine; In iradə iştəni de nunəkilə sədodoymonə roy, umumiyyə iyan bərobərə vijoniyyə həxe, ya sədodoymonə ozodəti təmin bıkə de co eynimənəynə forməyon dəvoniyyə biə mıtəmədi iyan soxtə nıkardemonə vijinon nişo doənine.

Maddə 22

Har qılə şəxsi çı cəmiyyəti uzv təkı sosialə mıdafiəş bənine iyan de milliyə ya beynəlxəlğə həmkəoti roon, har devləti soxtəmoni iyan pəsursən dairədə çəy ləyoğəti mıdafiə iyan şəxsiyyəti ozodə ovciyo iqtisadiyyə, sosialə iyan mədəniyyə səhonədə həxonış heste.

Maddə 23

1. Har qılə şəxsi de zəhməti dastko bey, sərbəstə koy vırə səçin karde, ədolətinə iyan çokə ko şərəiti bey, iyan bekoəti ku mıdafiə bey həxiş heste.
2. Har qılə şəxsi hiç qılə co-vijnıyyəti nıbiə bo i curə koy i curə zəhməthəx səy həxiş heste.
3. Har kobikə şəxsi bəştə koy qorə lozim beədə de co sosialə mıdafiə vasiton təmom biə, çəy iştəni iyan xeyzoni loyiğinə quzoronı təminbıkə ədalətinə iyan qənoətbəxşə maaş səy həxiş heste.
4. Har qılə şəxsi həmkaron ittifoğ soxtə iyan iştə sosialə marağon mıdafiə kardeyo bə həmkaron ittifaği uzvbey həxiş heste.

Maddə 24

Har qılə şəxsi istirohət, iyan asudə vaxt, həmçinin koyə ruji bəağılınıştə hudud, iyan maaş doə biə mıtəmədiyyə məzuniyyəti həxiş heste.

Maddə 25

1. Har qılə şəxsi iştəni iyan xeyzoni səhhəti iyan rifahi təmin kardeyo lozimbiə hardemon, takanemon, tibbiyyə xıdmət, iyan lozimi sosialə təminatən daxilbiə jimonə səviyyə iyan bekorəti, noxəşəti, əliləti, vevə mandeəti, pibeyəti, iyan çı şəxsi iştəniku bə şıkrənıbə səbəbonku jimonə vasitəon qin kardeədə bə təminatı həxiş heste.
2. Moəti iyan hırdənəti bə məxsusiyyə geydi iyan koməq səy həxiş heste. Nikohi səkiştədə, ya nikohiku bəkəno movardəbiə hırdənən i curə sosialə mıdafiəku istifadə kardəninin.

Maddə 26

1. Har qılə şəxsi təhsil səy həxiş heste. Kami ibtidai iyan umumiyyə təhsil bepul bənine. İbtidaiyyə təhsil icbari bənine. Har kəsi bo texnikiyyə iyan pişə təhsili səyo imkanış bənine. Ali təhsilən de har kəsi gəbiliyyəti bə həmməy i curə dərəcədə miyəssər bənine.
2. Təhsil - bo insoni şəxsiyyəti tam inkişafıyo iyan bə insoni həxon iyan bə əsasinə ozodəti hurməti zyod kardeyo səbəro kardə bənine. Təhsil xəlğon irqi iyan diniyyə qrupon arədə, iyəndı dərəsəmon, duruminəti iyan dustəti mehkəm kardeyo iyan İbiə Milləton sulhi oğəte səhədə fəaliyyət nişo doyo koməq kardənine.
3. Valideynon boştə hırdəsininə əğılən təhsili novi səçin kardeədə sərbəstin.

Maddə 27

1. Har qılə şəxsi cəmiyəti mədəniyə jimonədə iştirak karde, hınəsənəti ku həzz səy, elmiyə tərəğğiyədə iştirak karde iyan çəy foydəku istifadə karde həxiş heste.
2. Har qılə şəxsi miəllif bə elmiyə, ədəbiyə iyan hınəsənətə əsəron səkiştədə bə məydon beşə maddiyə iyan mənəviyə mənafeyon noğə doy həxiş heste.

Maddə 28

Har qılə şəxsi bin Bəyonnomədə əks biə həx iyan ozodəti tam təminbiə sosialə iyan beynəlxəlğə reçini həxiş heste.

Maddə 29

1. Har qılə şəxsi əncəx çəy ozod iyan tam inkişafış mımkunbiə cəmiyəti vədə vəzifoniş heste.
2. İştə həx iyan ozodəti bə əməl vardeədə har qılə şəxs əncəx bə jələvonə məhdudiyəton məruz mande bəzine ki, əvon çı ğanuni tərəfikü çı co kəson həx iyan ozodəti zine iyan bəvon hurmət be təminatiku, iyan demokratikə cəmiyəti əxlaqiyə, ictimaiyə, asayişə iyan umumiyə rifahə tələbon bə vırə rosne məğsədi təmin kardəyku bə nav bo.
3. In həx iyan ozodəti bə əməl varde bə İMT məğsəd iyan prinsipəon zidd nibənine.

Maddə 30

In Bəyonnomədə hiççi bə konsə qılə devləti, bə şəxson qrupi, iyan bə co-co şəxson Bəyonnomədə elanbiə həx iyan ozodəti məhv kardəyo səbərobə de har qılə fəaliyyəti dastko be, ya konsə qılə joğə hərəkəti bə əməl varde həx doy təkinə təfsir karde əbini.
